ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΜΟΥΣΙΚΕΣ ΚΑΙ ΌΧΙ ΜΟΝΟ

Της Σάσας Καραγιαννίδου - Πέννα

Οι μουσικές δραστηριότητες έχουν σαν στόχο να ευαισθητοποιήσουν και να βοηθήσουν τα παιδιά να προσεγγίσουν τον κόσμο των Ήχων και της Μουσικής.

Οι μουσικές δραστηριότητες απαιτούν από τα παιδιά να ελέγχουν προοδευτικά την ακοή, την κίνηση και την ίδια τη ζωή.

Στόχος της μουσικής αγωγής, όπως αναφέρεται και στο αναλυτικό πρόγραμμα του νηπιαγωγείου, είναι η ανάπτυξη του μουσικού αισθητηρίου και της δημιουργικότητας των νηπίων, στα πλαίσια της γενικότερης ανάπτυξης της προσωπικότητας, καθώς και η απόλαυση και η χαρά που προκύπτει από την μουσική έκφραση.

Στόχος των μουσικών παιχνιδιών είναι:

Η ενεργητική αναγνώριση ήχων, όπου το νήπιο ενθαρρύνεται να προσέχει και να διαχωρίζει τους ήχους, ενισχύοντας την ακουστική του ικανότητα και ευαισθησία.

Η αναγνώριση των ιδιαιτέρων χαρακτηριστικών του ήχου. Ο ρυθμός, η διάρκεια και το τέμπο των ήχων, η έντασή τους, το τονικό ύψος {μελωδία.}

Δεδομένου ότι τα παιδιά από την φύση τους αγαπούν ιδιαίτερα τα παιχνίδια και την κίνηση, από την αρχή της χρονιάς φροντίζουμε σαν Νηπιαγωγοί, να εμπλουτίζουμε το πρόγραμμα του Νηπιαγωγείου με πολλές δραστηριότητες, όπου μέσα από το παιχνίδι, την κίνηση, τον ρυθμό, τα παιδιά να ανακαλύπτουν την γνώση.

Επίσης καλό είναι στον χώρο του Νηπιαγωγείου, από το πρωί ακόμα που τα παιδιά έρχονται, να ακούγεται μια απαλή μουσική που να συνοδεύει τα παιδιά στις αυθόρμητες δραστηριότητές τους στις γωνιές δραστηριοτήτων.

Τα παιδιά με την μουσική χαλαρώνουν, νιώθουν όμορφα, δουλεύουν με ηρεμία.

Γνωστές είναι οι επιδράσεις της μουσικής πάνω στον άνθρωπο και έρευνες έχουν αποδείξει την σχέση που μπορεί να έχει η μουσική με τις επιδόσεις τους σε διάφορες δραστηριότητες.

Έτσι, όπως αναφέρει και ο Γ. Σακελλαρίδης στο βιβλίο του, **ΤΟ ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΤΗΣ ΜΟΥΣΙΚΗΣ**,{σελ.61} όταν ακούμε χαρούμενη μουσική αυξάνεται η απόδοση της εργασίας.

Το ίδιο όμως δεν συμβαίνει όταν ακούμε μουσική γραμμένη σε ελάσσονα κλίμακα. { Λυπημένη}

Η απαλή μουσική {κυρίως του Μότσαρτ και του Βιβάλντι} ηρεμεί τα βρέφη.

Αυτό προέκυψε από μια έρευνα που έγινε στο νοσοκομείο Μητέρων του Λονδίνου.

Η εξήγηση βρίσκεται στο ότι ο ρυθμός **Αντάντε** αντιστοιχεί ακριβώς στα 72 χτυπήματα ανά λεπτό.

Μια έγκυος μητέρα ηρεμούσε μόνο όταν άκουγε την όπερα ΜΑΝΤΑΜ ΜΠΑΤΕΡΦΛΑΙ του Πουτσίνι.

Λίγο αργότερα, το νεογέννητο σταματούσε να κλαίει , όταν άκουγε την ίδια όπερα.

Ακόμα είναι γνωστό ότι η μουσική ως θεραπευτικό μέσο { μουσικοθεραπεία} ενδείκνυται για κωφά και τυφλά άτομα, για παιδιά με

διανοητική καθυστέρηση, για αλκοολικούς, για αυτιστικά παιδιά, για προετοιμασία οδυνηρών επεμβάσεων, για τον ανώδυνο τοκετό, κλπ.

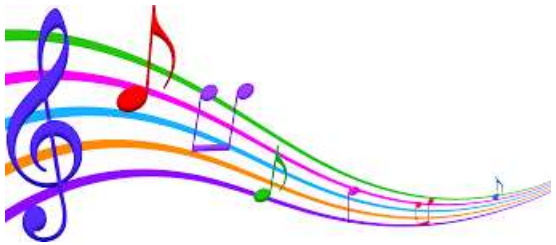

Η μουσική λοιπόν για τα παιδιά, είναι συνώνυμη με την χαρά και το παιχνίδι. Εξάλλου μέσω της μουσικής ακρόασης δίνεται η ευκαιρία στα παιδιά να ευαισθητοποιήσουν την ακοή τους, να επιτείνουν την προσοχή τους, να ενεργοποιήσουν την φαντασία τους και να εξοικειωθούν με τις βασικές έννοιες της μουσικής, τις πηγές των ήχων { μουσικά όργανα}, τους τρόπους της οργάνωσής τους κλπ.

Η γωνιά της μουσικής που θα φροντίσουμε να έχουμε στο νηπιαγωγείο μας , πρέπει να είναι καλά οργανωμένη με μουσικά όργανα.

Από την αρχή της χρονιάς πρέπει να δίνονται οδηγίες για σωστή χρήση των μουσικών οργάνων.

Στη γωνιά της μουσικής καλό είναι να υπάρχει επίσης ένα κασετόφωνο, όπου τα παιδιά να μπορούν να χειρίζονται εύκολα, καθώς και ακουστικά, ώστε αν κάποιο παιδί θελήσει να ακούσει μουσική, να το κάνει χωρίς να ενοχλήσει τους φίλους του.

Τα παιδιά χαίρονται όταν παίρνουν στα χέρια τους τα μουσικά όργανα και χτυπώντας τα, ακούνε τον ήχο που βγάζουν.

Για αυτό από την αρχή της χρονιάς , φροντίζουμε να γίνεται η γνωριμία με τα μουσικά όργανα και να δίνονται οδηγίες και συμβουλές για την σωστή τους χρήση. Στην συνέχεια καλό είναι να εκμεταλλευόμαστε την κάθε στιγμή που προκύπτει στο νηπιαγωγείο, για να εισάγουμε στις όποιες δραστηριότητές μας τα μουσικά όργανα.

Έτσι, εκτός από τις καθαρά μουσικές δραστηριότητες, μπορούμε οποιαδήποτε άλλη δραστηριότητα των πολλών τομέων ανάπτυξης που καλλιεργούμε στο νηπιαγωγείο, να την επενδύσουμε με μουσική, με μουσικά όργανα.

Τα παιδιά βρίσκουν έτσι πιο ενδιαφέρουσες τις όποιες δραστηριότητες, μιας και η αγάπη τους για τον ρυθμό και την κίνηση, είναι ιδιαίτερα γνωστή στην ηλικία αυτή και όχι μόνο.

Οι μουσικές δραστηριότητες απαιτούν από τα παιδιά να ελέγχουν προοδευτικά την ακοή, την κίνηση, την ίδια την ζωή.

Οι δραστηριότητες αυτές πρέπει να επιτρέπουν στο παιδί να αναπτύσσει τις φυσικές του λειτουργίες, οι οποίες συνδέονται στενά μεταξύ τους και για τις οποίες απαιτείται ο αισθητηριακός συντονισμός του παιδιού.

Εξάλλου οι δραστηριότητες αυτές πρέπει να ανταποκρίνονται στην ανάγκη για έκφραση, εξωτερίκευση, επικοινωνία, συνοχή, και συμμετοχή του παιδιού σε μια ομάδα.

Επειδή επιζητούν την προσωπική συμμετοχή του παίκτη μέσα σε μια ομάδα, πρέπει ιδιαίτερα στην ηλικία αυτή, να έχουν ένα κοινωνικό στόχο.

Οι μουσικές δραστηριότητες δεν πρέπει να θεωρούνται αυτοσκοπός, αλλά στοιχεία εκπαίδευσης , που συνδέονται με τους υπόλοιπους παράγοντες της ανάπτυξης του παιδιού.

Στην συνέχεια παρουσιάζονται δραστηριότητες γραφής και ανάγνωσης ,οι οποίες για να γίνουν πιο ελκυστικές και να κρατήσουν την προσοχή των παιδιών μεγαλύτερο χρόνο, έχουν δανειστεί στοιχεία από τις μουσικές δραστηριότητες.

Έτσι γίνεται χρήση μουσικών οργάνων, δίνοντας συγχρόνως στα παιδιά την δυνατότητα να κινηθούν και να εκτονωθούν.

Μουσικές Δραστηριότητες και όχι μόνο.

ΣΤΟ ΣΠΙΤΙ ΜΟΥ.

Παιδαγωγικός στόχος: Η καλλιέργεια της ακρόασης, της προσοχής, των αντανακλαστικών και του προσανατολισμού των παιδιών.

Επίσης η αναγνώριση των γραμμάτων του ελληνικού αλφάβητου.

ΥΛΙΚΑ:

Στεφάνια γυμναστικής, τόσα όσα και τα παιδιά.
Κρουστά όργανα, cd με μουσική.
Γράμματα του αλφάβητου γραμμένα σε καρτελάκια, με κορδέλα που να μπορούν τα παιδιά να περάσουν στο λαιμό και επίσης καρτελάκια με γράμματα, τόσα όσα και τα παιδιά.

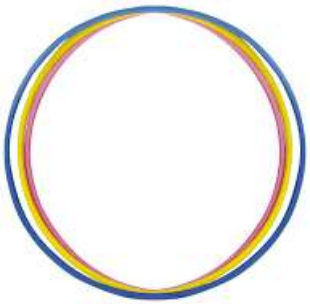

ΤΡΟΠΟΣ ΔΙΕΞΑΓΩΓΗΣ ΤΟΥ ΠΑΙΧΝΙΔΙΟΥ:

Κάθε παιδί φοράει στον λαιμό του ένα καρτελάκι με κάποιο γράμμα επάνω. Απαραίτητη προυπόθεση το παιδί να αναγνωρίζει τα γράμματα, πράγμα που εύκολα επιτυγχάνεται, αν από την αρχή της χρονιάς, εισάγουμε στο πρόγραμμά μας τις κατάλληλες δραστηριότητες.

Ένα παιδί ορίζεται να είναι η κυρία Αλφαβήτα.

Αυτό το παιδί φοράει ένα στεφανάκι στο κεφάλι του, όπου επάνω και γύρω – γύρω είναι γραμμένα διάφορα γράμματα.

Σκόρπια στο πάτωμα τοποθετούμε τα στεφάνια.
Μέσα σε κάθε στεφάνι, βάζουμε ένα γράμμα.

Τα στεφάνια είναι τα υποτιθέμενα σπίτια των παιδιών της κυρίας Αλφαβήτας.

Τα παιδιά ανάλογα με το γράμμα που έχουν περασμένο στο λαιμό τους, κατευθύνονται στα σπίτια τους. Όταν αρχίζει η μουσική, τα παιδιά βγαίνουν από το σπίτι τους και πάνε βόλτα. Βγαίνει και το παιδί που είναι η κ. Αλφαβήτα, λέγοντας τα εξής λόγια:

Η κυρία Αλφαβήτα
είμαι εγώ και τριγυρνώ,
μες το δρόμο να μαζέψω,
τα παιδιά μου που αγαπώ.

Όλη μέρα τρέχουν, παίζουν
και φωνάζουν δυνατά.
Μα που πήγαν, που να πήγαν,
τα παιδιά μου τα καλά;

Α, πουλάκια μου μικρά!
Εδώ μου είσαστε τα πονηρά!
Γρήγορα σπίτι και είναι αργά.
Και το φεγγάρι βγήκε εκεί ψηλά.

Μόλις η κυρία Αλφαβήτα τελειώσει τα λόγια της, χτυπάει το ταμπουρίνο δυνατά και τα παιδιά τρέχουν γρήγορα να μπούνε το καθένα στο σπίτι του.

Όποιο παιδί δεν προλάβει να μπει και το πιάσει η κυρία Αλφαβήτα, γίνεται αυτό Αλφαβήτα και το παιχνίδι συνεχίζεται.

ΠΑΡΑΛΛΑΓΗ ΤΟΥ ΠΑΙΧΝΙΔΙΟΥ

ΣΤΟΧΟΣ:

Η αναγνώριση των φωνηέντων α, ε, ο, ω, υ, ι, η.

Παίζουν όλα τα παιδιά, όμως πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στα φωνήεντα.

ΥΛΙΚΑ:

Στεφάνια γυμναστικής, τόσα όσα και τα παιδιά.
Καρτέλες με γράμματα μία σε κάθε στεφάνι.
Καρτέλες με κορδέλα , για να τις περνάνε τα παιδιά στον λαιμό τους.

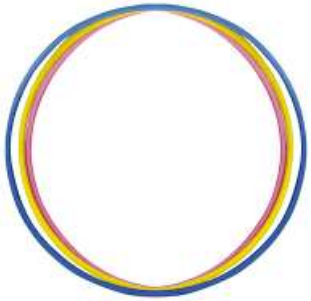

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ:

Τα παιδιά μπαίνουν το καθένα στο σπίτι του. Η κυρία Αλφαβήτα χτυπάει το ταμπουρίνο, επιτρέπει στα παιδιά της, να βγούνε έξω για υποτιθέμενο παιχνίδι.

Όση ώρα η κυρία Αλφαβήτα χτυπάει το ταμπουρίνο, τα παιδιά είναι έξω από το **σπίτι** τους και τριγυρνάνε.

Μόλις το ταμπουρίνο σταματήσει να ηχεί, τρέχουν να μπούνε το καθένα στο σπίτι του.

Όμως προσοχή. Με τον ήχο του ταμπουρίνου, τρέχουν όλα τα παιδιά. Αν ακουστεί άλλο μουσικό όργανο, τότε μόνο τα παιδιά που έχουν το φωνήεν που αντιστοιχεί στον ήχο αυτού του οργάνου, πρέπει να μπούνε σπίτι τους. Τα άλλα όχι. Από πριν έχουμε συμφωνήσει στα εξής:

Ότι το – α- αντιστοιχεί σε ντέφι.

Το – ε- αντιστοιχεί σε τρίγωνο.

Το – ο – αντιστοιχεί σε μαράκα.

Το – ω – αντιστοιχεί σε κουδουνάκι.

Το – υ – αντιστοιχεί σε καστανιέτα.

Το – ι – αντιστοιχεί σε ξυλάκι.

Το – η – αντιστοιχεί σε μεταλόφωνο.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΔΕΥΤΕΡΗ
Ο ΜΑΕΣΤΡΟΣ

Παιδαγωγικός στόχος:

Να αναγνωρίζουν τα φωνήεντα, συλλαμβάνοντας συγχρόνως τις έννοιες της έντασης, του ύψους και της διάρκειας ενός ήχου.

ΥΛΙΚΑ:

Καρτέλες με φωνήεντα.

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Τα παιδιά φωνάζουν δυνατά το φωνήεν που κάθε φορά δείχνει η νηπιαγωγός.

Η ΕΝΤΑΣΗ

Όσο η νηπιαγωγός ανοίγει τα χέρια της {καρπό και μπράτσο} τόσο πιο δυνατός πρέπει να είναι ο ήχος. Όσο φέρνει τα χέρια της πιο κοντά το ένα στο άλλο η ένταση του ήχου μειώνεται.

Όταν τα χέρια σμίγουν, σημαίνει σιγή.

Το παιχνίδι παίζεται για λίγα λεπτά, ώστε τα παιδιά να εξοικειωθούν με τον κώδικα και να είναι σε θέση να ελέγχουν τους ήχους που παράγουν.

Στη συνέχεια, η νηπιαγωγός κρύβει ένα αντικείμενο. Ένα παιδί πρέπει να το βρει.

Όταν το παιδί πλησιάζει το κρυμμένο αντικείμενο, ο θόρυβος αυξάνεται, γίνεται πολύ δυνατός, {κοντά στη νίκη}. Όταν το παιδί ξεμακραίνει ο θόρυβος χαμηλώνει.

ΤΟ ΥΨΟΣ

Η νηπιαγωγός δείχνει ένα φωνήεν στα παιδιά. Τα παιδιά το αναγνωρίζουν, π.χ. το – α- . Στη συνέχεια ζητάει να τις πούνε λέξεις που να αρχίζουν από –α – Τα παιδιά λένε για παράδειγμα, τις λέξεις, αρκούδα, αέρας, ανεμοστρόβιλος, άνθρωπος, αλεπού, κλπ.

Κάθε φορά που προφέρει την λέξη με ψιλή φωνή, όσο πιο ψιλή γίνεται η φωνή, τόσο πιο ψηλά σηκώνουν το χέρι τους τα παιδιά.

Όσο πιο μπάσα γίνεται η φωνή της νηπιαγωγού, που προφέρει τις λέξεις, τόσο χαμηλώνουν το χέρι τους τα παιδιά.

Ένα παιδί, κάνει τον διευθυντή της ορχήστρας.

Η νηπιαγωγός διαλέγει ένα τραγούδι. Τα παιδιά τραγουδούν, ακολουθώντας το χέρι του διευθυντή της ορχήστρας.

Όταν το έχει ψηλά, τραγουδάνε με ψιλή φωνή. Όταν το χέρι χαμηλώνει η φωνή γίνεται μπάσα.

Η ΔΙΑΡΚΕΙΑ

Η νηπιαγωγός, απλώνει στο πάτωμα εφτά σχοινιά {τόσα όσα και τα φωνήεντα} που όμως έχουν διαφορετικό μήκος το ένα από το άλλο΄Η ζωγραφίζει γραμμές με κιμωλία.{επίσης με διαφορετικό μήκος}

Μπροστά από κάθε σχοινί ή από κάθε γραμμή βάζει ένα καρτελάκι με ένα φωνήεν.

Καλεί εφτά παιδιά. Παίρνουν τη θέση τους μπροστά από κάθε σχοινί.

Αναγνωρίζουν το φωνήεν και στη συνέχεια περπατάνε κατά μήκος του σχοινιού, παράγοντας τον ήχο του συγκεκριμένου φωνήεντος.

Σταματάνε όταν φτάσουν στην άκρη του σχοινιού.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ ΤΡΙΤΗ
ΣΙΩΠΗ

Παιδαγωγικός στόχος: Η ανάπτυξη της ακουστικής προσοχής και της ακουστικής μνήμης των παιδιών. Μαθαίνουν να ελέγχουν τον εαυτό τους, να ακούν.

Στο συγκεκριμένο παιχνίδι, μαθαίνουν να ακούνε καθαρά τα γράμματα των λέξεων.

Αρχικό και τελικό φώνημα των λέξεων.

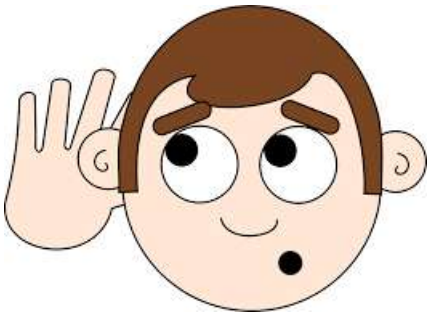

ΥΛΙΚΑ:

Καρτέλες με λέξεις, ύφασμα, μουσικά όργανα.

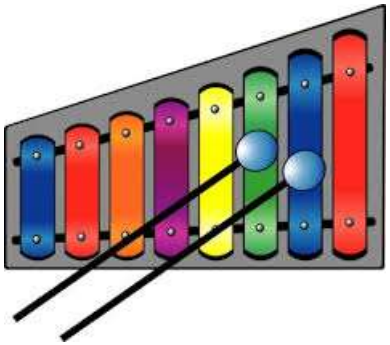

ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΗΣ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ

Με τα παιδιά γίνονται στην αρχή διάφορες δραστηριότητες φωνημικής ανάλυσης.

Προφέρουμε στα παιδιά, με καθαρή άρθρωση διάφορες λέξεις. Ζητάμε κάθε φορά να εντοπίζουν το αρχικό φώνημα της λέξης, καθώς και το τελικό και ίσως κάποια ενδιάμεσα.

Στη συνέχεια εξηγούμε πως θα δουλέψουμε με τις συγκεκριμένες καρτέλες λέξεων, τις οποίες δείχνουμε στα παιδιά. Κάθε φορά έχουμε εικόνα και λέξη. Τα παιδιά τις **διαβάζουν**.

Επισημαίνουν τα πρώτο και το τελευταίο γράμμα της κάθε λέξης.

Η νηπιαγωγός οδηγεί τα παιδιά σε ένα ήσυχο μέρος. Αυτά διαλέγουν τη θέση που τα βολεύει. {ξαπλώνουν ή κάθονται άνετα, πάνω σε μαξιλαράκια}

Η νηπιαγωγός έχει συμφωνήσει με τα παιδιά να δουλέψουν με τις εξής λέξεις:

ΑΡΚΟΥΔΑ, ΛΙΟΝΤΑΡΙ. ΓΑΤΑ, ΠΟΝΤΙΚΙ.

Σε κάθε λέξη αντιστοιχεί και ένα μουσικό όργανο, όπως:

Στη λέξη **ΑΡΚΟΥΔΑ** αντιστοιχούν **ΤΑ ΞΥΛΑΚΙΑ.**

Στη λέξη **ΛΙΟΝΤΑΡΙ**
αντιστοιχεί
ΤΟ ΤΑΜΠΟΥΡΙΝΟ.
Στη λέξη **ΓΑΤΑ**
αντιστοιχεί
ΤΟ ΚΟΥΔΟΥΝΑΚΙ.
Στη λέξη **ΠΟΝΤΙΚΙ**
αντιστοιχεί **ΤΟ ΝΤΕΦΙ.**

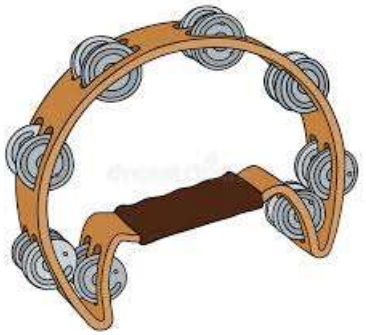

Όταν λοιπόν θα ακούνε ξυλάκια, θα ξέρουν ότι αναφερόμαστε στην εικόνα που δείχνει και γράφει αρκούδα, και ούτω καθεξής.

Η νηπιαγωγός ζητάει από τα παιδιά να κλείσουν τα μάτια. Ενώ μετακινείται στην αίθουσα, όσο πιο σιωπηλά γίνεται, η νηπιαγωγός αφήνει τις καρτέλες, κάνοντας συγχρόνως και θόρυβο με το μουσικό όργανο που αντιστοιχεί στην καρτέλα.

Αφήνει λοιπόν τις καρτέλες και τις σκεπάζει με ένα ύφασμα.

Σε κάθε θόρυβο τα παιδιά φωνάζουν δυνατά το όνομα του ζώου, όπως είχε συμφωνηθεί.

Αν ακούσουν κουδουνάκι, φωνάζουν, για παράδειγμα, γάτα και ούτω καθεξής.

Σε κάθε θόρυβο τα παιδιά υποδεικνύουν την κατεύθυνση από την οποία πιστεύουν πως προήλθε. Κατόπιν καλούνται τα παιδιά να αναφέρουν έναν από τους θορύβους που ακούσθηκαν, π.χ. ντέφι και να προσπαθήσουν να προσδιορίσουν τη θέση της καρτέλας και στη συνέχεια να σηκωθούν για να ελέγξουν κάτω από το ύφασμα, αν η απάντηση τους ήταν σωστή.

Σημαντική σημείωση: Καλό είναι να ξεκινάμε με λίγα γράμματα ή με λίγες λέξεις στην αρχή και προοδευτικά να τις αυξάνουμε, για καλύτερα αποτελέσματα.

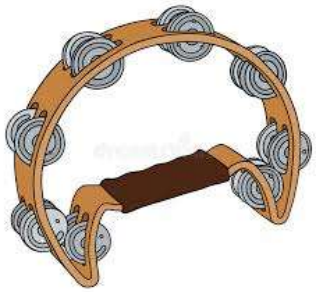

ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ